



**گزارش عملکرد سال ۱۳۸۴**  
**انجمن مطالعات برنامه درسی ایران**

**دکتر محمود مهر محمدی**

**اردیبهشت ۱۳۸۵**

تنظیم گزارش عملکرد انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران در سال ۱۳۸۴ کار دشواری نیست. این کار شباهت زیادی به تنظیم کارنامه دانش‌آموزان در پایان سال تحصیلی دارد. اقلام اطلاعاتی که باید در کارنامه ثبت و ضبط شود از قبل مشخص شده (نمره همان درسی که در برنامه‌درسی گنجانده شده‌اند) و سنجش عملکرد نیز در همین چارچوب اتفاق افتاده است. ثبت و ضبط عملکرد انجمن نیز از آن جهت دشوار نیست که مسبوق به یک برنامه از پیش تعیین شده است و اقلام یا اجزاء آن شناخته شده هستند. به دیگر سخن، تنظیم کارنامه انجمن، یعنی پرداختن به عملکرد در چارچوب برنامه مصوب که در ۴ محور تنظیم و تصویب شده بود. محورهای چهارگانه برنامه انجمن در سال ۱۳۸۴ که به تصویب هیئت مدیره رسیده است عبارتند از:

- برنامه‌های پژوهشی و برنامه‌ریزی
- برنامه‌های آموزشی
- برنامه‌های انتشاراتی
- سایر موارد

آنچه تنظیم گزارش عملکرد را دشوار می‌سازد، پرداختن به اتفاقات یا دستاوردهایی است که مستقیماً به اقلام از پیش تعیین شده در برنامه مصوب باز نمی‌گردد. اساساً در ارزشیابی از عملکرد دانش‌آموزان نیز اگر قرار است تمامیت آنچه اتفاق افتاده به تصویر کشیده شود، باید هم به سنجش اهداف از پیش تعیین شده پرداخت و هم به عنوان مکمل سنجش مستقل از اهداف را مدنظر قرار داد. و این بخش دوم از ارزشیابی است که به دلیل عدم اتکاء به یک ساختار از پیش تعیین شده و مشخص دشوارتر از بخش اول است. بخش اول همان است که به ارزشیابی "هدف محور" موسوم شده و بخش دوم را ارزشیابی "هدف آزاد" نامیده‌اند.

مقصود این که برای وفادار ماندن به این بصیرت ارزنده در حوزه ارزشیابی از عملکرد، بهتر است ارزشیابی از عملکرد انجمن نیز در این دو بخش تنظیم شده و علاوه بر آنچه در قالب برنامه مصوب اتفاق افتاده است، به گزارش آنچه خارج از این چارچوب اتفاق افتاده است نیز پردازیم. لذا گزارش عملکرد سال ۱۳۸۴، انجمن در این دو بخش تقدیم می‌گردد:

**بخش نخست: عملکرد معطوف به برنامه**

**بخش دوم: عملکرد مستقل از برنامه (وراء برنامه)**

## بخش نخست: عملکرد معطوف به برنامه

پیش از پرداختن به اقلام برنامه و عملکردها، آنچه به نظر می‌رسد می‌تواند به عنوان سیاستهای کلی راهنمای حرکت انجمن در نظر گرفته شود به قرار زیر می‌باشند:

۱. حرکت براساس (با محوریت) برنامه
۲. ظرفیت سازی برای مشارکت گسترده تر صاحب نظران و متخصصان در فعالیتهای انجمن
۳. ظرفیت سازی برای تعامل بیشتر با دستگاههای ذیربط اجرائی و پاسخگویی به نیازها
۴. گسترش مرزهای ارتباطی فراسوی ایران
۵. ارتقاء جایگاه انجمن در میان انجمن‌های علمی ایران
۶. کادرسازی و توسعه دامنه فعالیت در سطح کشور (خروج از انحصار فعالیت‌ها در مرکز)
۷. هزینه کردن از سرمایه و اعتبار علمی - اجتماعی مدیریت و اعضاء برای نیل به اهداف

### محور اول: پژوهش و برنامه‌ریزی

در این محور ۴ بند پیش‌بینی شده بود که عملکرد هر کدام به ترتیب مورد اشاره قرار می‌گیرد:

#### ۱. تدوین گزارش تحلیلی از عملکرد دستگاههای مسئول برنامه‌ریزی درسی کشور در قالب یک

#### پروژه مطالعاتی.

این فعالیت جزء مهم‌ترین فعالیت‌های سال ۱۳۸۴ بوده که برای نخستین بار در دستور کار انجمن قرار گرفته بود. نظارت علمی انجمن بر سیاست‌گذاریهایی که در حوزه برنامه درسی کشور اتفاق می‌افتد، از جمله بدین صورت محقق خواهد شد. به رغم کوشش‌های فراوانی که توسط کمیته مسئول انجام گرفت، به دلیل مواجه شدن با موانع گوناگون، از جمله دشواری‌های ذاتی این فعالیت، تنظیم گزارش در مورد مقرر (پایان سال ۱۳۸۴) میسر نگردید. در برنامه سال ۱۳۸۵ پیش‌بینی شده است که این گزارش تا پایان خرداد ماه به نتیجه برسد.

#### ۲. مشارکت در امر بازنگری در برنامه‌های درسی تحصیلات تکمیلی رشته برنامه‌ریزی درسی

اقدامات سودمندی در این جهت انجام گرفت. انجمن همچنانکه از عنوان این فعالیت دریافت می‌شود، نقش مشارکت کننده داشته و مسئولیت اصلی متوجه دانشگاه تربیت معلم می‌باشد. این دانشگاه از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مسئولیت یافته است تا در برنامه‌های تحصیلات

تکمیلی رشته برنامه‌درسی تجدیدنظر نماید. دانشگاه تربیت معلم نیز تشخیص داد که پرداختن به این مهم با نظارت و راهنمایی انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران، با موفقیت بیشتری قرین خواهد شد.

انجمن نیز برای این مشارکت ارزش فراوانی قائل شده و معتقد است با طراحی برنامه‌های درسی جدید می‌توان یکی از موانع جدی توسعه رشته را از میان برداشت. براین اساس پیش‌بینی شده است در سال ۱۳۸۵ و حداکثر تا پایان شهریور ماه برنامه‌های جدید طراحی شده و به مراکز دانشگاهی اعلام شود.

### ۳. تدوین برنامه میان مدت (پنج ساله) انجمن

با شکل‌گیری کمیته تدوین برنامه استراتژیک انجمن، فعالیت‌های مربوطه در این زمینه آغاز گردید. در نخستین اجلاس تصمیم گرفته شد، که برنامه بلندمدت به جای اینکه معطوف به پنج سال آینده باشد، برای یک برنامه زمانی ۱۰ ساله در نظر گرفته شود.

تاکنون این کمیته موفق شده است چشم‌انداز و مأموریت انجمن را تنظیم و به تصویب هیئت مدیره برساند. مراحل بعدی تنظیم برنامه استراتژیک در دست اقدام است و قرار است در قالب برنامه سال ۱۳۸۵ و حداکثر تا تاریخ خرداد ۸۵ به نتیجه برسد.

### ۴. طراحی یک درس برای دوره دکترای برنامه‌ریزی درسی از طریق شبکه

این فعالیت ناظر به طراحی یک درس‌افزار برای یکی از دروس دوره دکترای رشته برنامه‌ریزی درسی دانشگاه‌ها می‌باشد. مقدمات طراحی درس‌افزار فراهم شده و با دانشگاه پیام نور نیز به عنوان پشتیبان این فعالیت و مصرف‌کننده اصلی محصول مذاکرات متعددی انجام شده است. اقدامات تکمیلی و تولید درس‌افزار که اهمیت آن از تحقق نقش پیشتازی انجمن در کاربرد تکنولوژی جدید در آموزش سرچشمه می‌گیرد، در برنامه سال ۱۳۸۵ پیش‌بینی شده و مقرر شده است حداکثر تا تاریخ شهریور ۸۵ به نتیجه برسد.

#### **محور دوم: آموزش**

در این محور سه بند پیش‌بینی شده‌بود که عملکرد هر کدام به ترتیب مورد اشاره قرار می‌گیرد:

## ۱. برگزاری نشست‌های علمی - ماهانه

این فعالیت با موفقیت به مورد اجرا گذاشته شد. در طول سال ۱۳۸۴، جمعاً ۸ نشست برگزار گردید. محور بحث‌های مطرح شده در این نشست‌ها به قرار زیر بودند:

۱. معرفی چارچوب نظریه برنامه‌درسی برگرفته از عرفان اسلامی (آقای دکتر بابک شمشیری - خرداد ۸۴)

۲. هوش معنوی و برنامه‌درسی (خانم دکتر پروین صمدی - تیرماه ۸۴)

۳. برنامه‌ریزی چند بعدی گامی در پیوند هنر و علم (خانم سیمین بازرگان - مرداد ۸۴)

۴. محیط‌های یادگیری (دکتر فردانش - شهریور ۸۴)

۵. تعلیم و تربیت تحولی و برنامه‌ریزی درسی (خانم دکتر عزت خادمی - آبان ۸۴)

۶. بررسی عملکرد دانش‌آموزان ایران در دروس علوم و ریاضیات چهارم دبستان با توجه به

استانداردهای آموزشی (Benchmarks) تیمز ۲۰۰۳ (آقای دکتر رحیمی‌نژاد - آذر ۸۴)

۷. جامعه‌شناسی برنامه‌درسی ایران (علوم انسانی) (آقای دکتر سیدکاظم اکرمی - دی ماه ۸۴)

۸. دانشگاه مجازی: دیدگاه‌ها و تجربه‌ها (آقای دکتر محمد عطاران - بهمن ماه ۸۴)

## ۲. برگزاری کارگاه‌های آموزشی براساس درخواست مؤسسات

این فعالیت که در سال ۱۳۸۴ برای نخستین بار در دستور کار انجمن قرار گرفته بود، با موفقیت نسبی پشت سر گذاشته شد. در سال گذشته پس از اعلام آمادگی گسترده انجمن به دستگاهها و مؤسسات ذیربط جهت برگزاری کارگاههای آموزشی، حدود ۲۸ درخواست برگزاری دوره انجمن واصل شد. کمیته آموزش نیز با بررسی درخواستها و شناسایی استادان علاقمند به همکاری، موفق شد ۴ کارگاه را به شرح ذیل ساماندهی کرده و به مورد اجرا بگذارد:

### برگزاری کارگاههای آموزشی در سال ۱۳۸۴

مدرس	عنوان کارگاه	محل برگزاری	زمان برگزاری
دکتر میرزاییگی	طرح درس بالینی	دانشگاه علوم پزشکی اهواز	آذرماه ۱۳۸۴
دکتر میرزاییگی	برنامه‌ریزی درسی در آموزش علوم پزشکی	دانشگاه علوم پزشکی تهران	بهمن ماه ۱۳۸۴
دکتر قهرمانی	سنجش و اندازه‌گیری	دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	بهمن ماه ۱۳۸۴
دکتر علی عسگری	برنامه‌ریزی درسی	دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	بهمن ماه ۱۳۸۴

علاوه بر کارگاه‌های یاد شده، کارگاهی با مشخصات ذیل نیز با همکاری کمیسیون ملی یونسکو در ایران برگزار گردید:

عنوان: حقوق کودک (ترویج صلح و حقوق بشر در مدارس ابتدایی ایران)

زمان: ۳-۵ بهمن ماه ۱۳۸۴

مکان: خانه هنرمندان ایران- تهران

اهداف کلی کارگاه:

۱. آشنایی با حقوق کودک
۲. آشنایی با مفاهیم و اهداف و آموزش حقوق بشر
۳. ترویج فرهنگ صلح و همزیستی مسالمت آمیز

مدرسان کارگاه:

۱. خانم دکتر زهرا بازرگان
۲. خانم دکتر خجسته عارف نیا
۳. خانم نسرين مصفا
۴. آقای دکتر محمود مهرمحمدی
۵. آقای جواد یزدانی
۶. خانم دکتر مینو آقایی

شرکت کنندگان (ترکیب/ تعداد) (در مجموع ۵۰ نفر)

۱. کارشناسان شورای عالی آموزش و پرورش (۲ نفر)
۲. کارشناسان برنامه‌ریزی درسی و هماهنگی دوره ابتدایی (۲ نفر)
۳. کارشناسان معاونت آموزش عمومی (دفتر آموزش ابتدایی) (۴ نفر)
۴. مدرسین مراکز تربیت معلم دوره ابتدایی (۸ نفر)
۵. سرگروه‌های آموزشی دوره ابتدایی شهر و شهرستانهای تهران (۸ نفر)
۶. مدیران مدارس ابتدایی (۴ نفر)
۷. معلمان دوره ابتدایی (۴ نفر)
۸. کارشناسان کمیسیون ملی یونسکو (۶ نفر)

با استفاده از تجربیات کسب شده در این زمینه فعالیت‌های آموزشی در سطح گسترده‌تری در سال ۱۳۸۵ ادامه خواهد یافت.

### ۳. برگزاری همایش سالانه انجمن (همایش پنجم)

این همایش با موفقیت در اسفند ماه سال ۱۳۸۴ در دانشگاه شهید باهنر کرمان برگزار گردید. این همایش نخستین تجربه برگزاری همایش‌های سالانه در خارج از تهران بود که موفقیت آن، انجمن را نسبت به برگزاری همایش‌های آتی در شهرستانها بسیار امیدوار نموده است.

موضوع همایش "تمرکز و عدم تمرکز در فرایند برنامه‌ریزی درسی" بود که با استقبال کم‌نظیر متخصصان، صاحب‌نظران و دانشجویان مواجه گردید. امید است متن مقاله‌های ارائه شده در آینده نزدیک به چاپ رسیده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد. انجمن قصد دارد موضوع استفاده از نتایج همایش‌های علمی سالانه خود توسط دستگاه‌های اجرائی ذیربط را نیز به شکل منظم پیگیری نماید.

#### محور سوم: انتشارات

در این محور چهار بند پیش‌بینی شده بود که عملکرد هر کدام به ترتیب مورد اشاره قرار می‌گیرد:

#### ۱. چاپ کتاب سال یا مجموعه مقالات ارائه شده در همایش سال ۱۳۸۳

این فعالیت با موفقیت به انجام رسید و طبق هماهنگی به عمل آمده سازمان سمت که یکی از معتبرترین ناشران دانشگاهی است، مجموعه مقالات همایش سال ۱۳۸۳ را به چاپ رساند. این کتاب پیشاپیش برای اعضاء ارسال شده است. در صورت نیاز به نسخه‌های بیشتر علاقه‌مندان می‌توانند با دبیرخانه انجمن تماس حاصل نمایند.

#### ۲. چاپ چهار شماره خبرنامه انجمن

این فعالیت نیز با موفقیت به انجام رسید. به اعتقاد ما، خبرنامه‌ها با تشریح مساعی اعضاء انجمن می‌تواند از کیفیت بهتری نیز برخوردار شود. انتظار می‌رود با طرح پیشنهادها و دیدگاه‌های خود از یک سو و همکاری در تولید محتوا، اعضاء محترم به ارتقاء کیفیت خبرنامه کمک نمایند.

### ۳. چاپ دو شماره نشریه مطالعات برنامه درسی

مانع اصلی برای چاپ نشریه مطالعات برنامه درسی ایران به عنوان ارکان تخصصی انجمن و نخستین نشریه تخصصی کشور در حوزه برنامه درسی با دریافت درجه علمی- پژوهشی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برطرف شد. از این تاریخ (۸۴/۴/۲۲) امور مربوط به نشریه با تشکیل جلسات هیئت تحریریه و تدارک دیدن سامانه اجرایی لازم با سرعت بیشتری دنبال شد و به نتایج خوشایندی انجامید. از جمله این نتایج می‌توان به توافق با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اشاره کرد که مسئولیت چاپ مجله را عهده‌دار شد.

در بخش سخن سردبیر اولین شماره، توضیحات مبسوطی درباره ابعاد مختلف موضوع داده شده است که تکرار آنها در این گزارش را غیر موجه می‌سازد و علاقمندان می‌توانند برای آگاهی از سیاستهای ناظر به حفظ کیفیت علمی نشریه، به این نوشتار مراجعه نمایند.

گرچه انجمن موفق به انتشار دو شماره از نشریه مطالعات برنامه‌درسی در سال ۱۳۸۴ نگردید و تنها یک شماره در سال گذشته به چاپ رسید، لیکن با بستر سازی‌های انجام شده و استقرار سامانه مناسب اجرایی، می‌توان امیدوار بود که این عقب‌افتادگی در سال ۱۳۸۵ جبران شود. در برنامه سال جاری انجمن، چاپ ۳ شماره از مجله (تا شماره ۴) پیش‌بینی شده است.

### ۴. انتخاب و ترجمه حداقل ۲ کتاب معتبر برنامه درسی

فعالیت‌های گسترده‌ای در این زمینه به عمل آمد و موفقیت نسبی حاصل شد. هیئت مدیره انجمن مبادرت به تصویب سیاستها و ضوابطی نمود که این فعالیت بر مبنای آنها ساماندهی گردید. مهم‌ترین اسنادی که در این راستا به تصویب رسید عبارت بودند از:

الف) ضوابط اجرایی مشارکت (ناشران) در ترجمه متون تخصصی

ب) ضوابط انتخاب مترجم

مجموعاً ۳ کتاب از میان متون تخصصی رشته با اجماع اعضای هیئت مدیره انتخاب شده که ترجمه آنها در دست اقدام می‌باشد. عناوین کتابهای برگزیده شده عبارتند از:

- ۱) Curriculum Planning: A Contemporary Approach
- ۲) Curriculum Integration: Designing The Core of Democratic Education.
- ۳) International Handbook of Curriculum Research.

## محور چهارم: سایر

در این محور ۳ بند پیش‌بینی شده بود که عملکرد هر کدام به ترتیب مورد اشاره قرار می‌گیرد:

### ۱. توسعه وب سایت جدید انجمن

وب سایت جدیدی برای انجمن طراحی گردیده و بر روی شبکه قرار داده شده است. لذا می‌توان گفت این فعالیت با توفیق کامل قرین بوده است. لیکن توفیق وب سایت‌ها موکول به آن است که از طریق تولید محتوای مناسب به روز نگه داشته شوند. انجام این مهم در دستور کار دبیرخانه انجمن قرار دارد. بدیهی است برای تبدیل شدن این وب سایت به وسیله معتبر ارتباطی و اطلاع رسانی در انجمن، نیازمند حساسیت بیشتر اعضا نسبت به سایت و مشارکت آنان در قبول مسئولیت تولید محتوا می‌باشیم.

### ۲. فعال کردن حداقل ۲ واحد استانی

موفقیت در این زمینه بسیار فراتر از حد پیش‌بینی شده در برنامه بوده است. هم‌اکنون در ۶ مرکز استان (اصفهان - مازندران - همدان - کرمان - خوزستان - ارومیه) واحدهای استانی انجمن رسماً (ولو به شکل موقت) به فعالیت مشغولند. در تعدادی دیگر از استانها موضوع در دست پیگیری است و انتظار می‌رود در طی سال ۱۳۸۵، تعداد واحدهای استانی انجمن به حدود ۱۰ افزایش یابد. انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران از این نظر می‌تواند الگوی سایر انجمن‌های علمی بوده و آمادگی دارد تجربیات خود را در اختیار انجمن‌های علمی علاقمند قرار دهد.

حساسیت ویژه‌ای نسبت به کیفیت فعالیت واحدهای استانی در هیئت مدیره وجود دارد و بدین منظور کمیسیون ویژه‌ای تشکیل شده است تا موضوع به نحو شایسته‌ای پیگیری شود. بدیهی است مجوز واحدهای استانی که کیفیت فعالیت آنها به تأیید این کمیسیون نرسد، تمدید نگردیده و شانس تبدیل شدن به واحدهای استانی دائمی (با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) را از دست خواهند داد.

### ۳. برقراری ارتباط ارگانیک با حداقل ۲ نهاد علمی بین‌المللی فعال در حوزه برنامه‌ریزی درسی

گرچه تعامل‌های بین‌المللی سودمندی میان انجمن و تشکل‌های بین‌المللی برقرار شده است، لیکن می‌توان گفت تاکنون ارتباط ارگانیک (جز در ارتباط با انجمن بین‌المللی پیشرفت مطالعات برنامه‌درسی و پذیرفته شدن نشریه انجمن به عنوان یکی از نشریات اقماری انجمن بین‌المللی) که موردنظر این بند از برنامه بوده است، برقرار نشده. خوشبختانه در تشکیلات جدید انجمن کمیسیون روابط بین‌الملل پیش‌بینی شده که نیل به این مقصود و توسعه همه‌جانبه دامنه تعاملات بین‌المللی انجمن را ممکن و میسر می‌سازد. باید در انتظار عملکرد این کمیسیون در سال ۱۳۸۵ نشست.

#### **بخش دوم: عملکرد مستقل از برنامه (وراء برنامه)**

در این بخش به فعالیت‌ها و دستاوردهای مهم انجمن در سال ۱۳۸۴ که در مجموعه برنامه‌های پیش‌بینی شده قرار نداشته و ناشی از سیر طبیعی تکامل انجمن یا تکالیف و وظائف تشکیلاتی بوده است اشاره می‌گردد:

#### ۱. نیل به بلوغ نسبی تشکیلاتی

هیئت مدیره انجمن ساختار تشکیلاتی و شرح وظائف هر یک از بخش‌ها را در سال ۱۳۸۴ به تصویب رساند. این مهم در سایه رایزنی‌های فراوان و توجه به تجارب سایر انجمن‌های علمی داخل و خارج انجام پذیرفت. این مصوبه معرف ورود انجمن به یک فصل جدید از فعالیت‌هاست که متکی به تقسیم کار منطقی و مشارکت جمع‌گسترده‌ای از متخصصان و صاحب‌نظران در انجام آنهاست. علاقمندان برای آشنایی با ساختار تشکیلاتی انجمن می‌توانند به سایت انجمن مراجعه نمایند.

مهم‌ترین نوآوری در طراحی ساختار تشکیلاتی انجمن، پیش‌بینی یک کمیسیون برای راه‌اندازی، توسعه و هدایت گروه‌های مطالعاتی دارای علائق ویژه ( Special interest groups) می‌باشد. براین اساس گروه‌های تخصصی که مایلند در یک عرصه خاصی از عرصه‌های مطالعات برنامه‌درسی به فعالیت بپردازند شکل خواهند گرفت که امکان و ظرفیت بی‌نظیری را

برای توسعه کمی و ارتقاء کیفی فعالیت‌ها در اختیار انجمن قرار خواهد داد. با فعال شدن این کمیسیون در سال ۱۳۸۵، باید شاهد شکل‌گیری نمونه‌های اولیه این گروه‌ها باشیم. با اتمام وقت از کلیه متخصصان و صاحب‌نظران که به دلیل داشتن علائق ویژه (مانند برنامه درسی دوره ابتدائی، پزشکی، تاریخ، صنعت، ریاضی، زبان و ...) نتوانسته‌اند تاکنون با انجمن ارتباط برقرار نمایند دعوت می‌نماید به شرایط جدید به عنوان یک فرصت تازه نگریسته و اقدام به تأسیس SIG مورد علاقه نمایند.

## ۲. تشکیل مجمع عمومی و فوق‌العاده

این مجمع در تاریخ ۸۴/۷/۷ تشکیل گردید و ۱۰۵ نفر از اعضای پیوسته در آن حضور یافتند. در این مجمع علاوه بر انتخاب هیئت مدیره انجمن و بازرسان، درباره موضوعات مهم دیگری نیز تصمیم‌گیری شد. اعضای هیئت مدیره منتخب مجمع، در اولین جلسه به انتخاب رئیس، نایب رئیس، خزانه‌دار پرداخته که اطلاعات مربوطه از طریق سایت در دسترس علاقمندان قرار دارد. لیکن در باب تصمیمات دیگر که در مجمع عمومی اتخاذ گردید می‌توان به تغییر نام انجمن به **"انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران"**، تعیین تعرفه جدید برای حق عضویت و افزایش طول دوره مأموریت هیئت مدیره از ۲ سال به ۳ سال اشاره کرد.

دلایل توجیهی ناظر به تغییر نام انجمن قبل از تشکیل جلسه مجمع عمومی توسط هیئت مدیره تدوین و در اختیار شرکت‌کنندگان در مجمع قرار داده شد. فrazهایی از دلایل توجیهی انجمن ذیلاً مورد اشاره قرار می‌گیرد:

الف- Curriculum که عنوان یک رشته است، فقط ناظر به برنامه‌ریزی درسی یا فرایند تولید برنامه نیست. معادل دقیقتر برای عنوان رشته به زبان فارسی "برنامه درسی" است که شامل ابعاد دیگری به جز فرایند برنامه‌ریزی درسی نیز می‌شود (مانند تاریخ برنامه‌درسی، تغییر در برنامه‌درسی، اجرای برنامه درسی، پژوهش و ارزشیابی برنامه درسی). بنابراین با تغییر عنوان از "برنامه‌ریزی درسی" به "برنامه درسی" انجمن به تمام ابعاد و جوانب رشته وفادار خواهد ماند.

ب- هماهنگی با روال‌ها و روندهای جهانی. مثلاً عنوان بسیاری از دپارتمانهای دانشگاهی در این حوزه مطالعات برنامه درسی (Curriculum Studies) است و تقریباً هیچ دپارتمانی از عنوان برنامه‌ریزی درسی (Curriculum Development) استفاده نمی‌کند. انجمن‌های تخصصی در سطح ملی و

بین‌المللی نیز با عنوان "مطالعه برنامه درسی" خصوصاً در سالهای اخیر آغاز به کار نموده‌است که شاید مهم‌ترین آن<sup>۱</sup> IAACS باشد.

ج- اساساً "برنامه‌ریزی درسی" رسالت تاریخی و سنتی رشته Curriculum به حساب می‌آید که البته کماکان کارکردی موجه و ارزشمند و انتظاری به جا از متخصصان این رشته است. اما آیا واقعاً از متخصصان این رشته تنها باید انتظار ایفای نقش در فرایند تولید برنامه درسی یا "برنامه‌ریزی درسی" را داشت؟ از عنوان قبلی انجمن چنین استنباط می‌شد.

### ۳. رشد و جاهت علمی - حرفه‌ای انجمن

انجمن‌های علمی چنانچه به مرور زمان از جاهت بیشتر علمی - حرفه‌ای برخوردار نشوند، نمی‌توانند به سرانجام امیدوارکننده‌ای دل ببندند. یکی از مهم‌ترین شاخص‌های معتبر افزایش و جاهت علمی - حرفه‌ای، تقاضا برای عضویت است. سال ۱۳۸۴ را از این جهت باید سال پرثمر ارزیابی نمود. تعداد اعضای پیوسته انجمن در این سال از رقم ۸۰ نفر به ۲۶۰ نفر افزایش یافت که با توجه به تعداد دانش‌آموختگان واجد شرایط عضویت در سطح کشور، حکایت از تحت پوشش قرار گرفتن درصد قابل توجهی از دانش‌آموختگان و استادان این رشته می‌نماید.

### ۴. سایر

همزمان با هفته پژوهش و با دعوت وزارت علوم، انجمن‌های علمی مبادرت به برگزاری نمایشگاه در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی می‌نمایند. در این ایام انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران نیز با دائر کردن غرفه‌ای مبادرت به معرفی انجمن به بازدیدکنندگان نمود. جالب اینکه لوح تقدیر این نمایشگاه نیز از سوی وزارت علوم، به انجمن تعلق گرفت.

انجمن همچنین با شورای انجمن‌های علمی و کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم به شکل شایسته تعامل داشته است.

---

<sup>۱</sup> . International Association for The Advancement of Curriculum Studies

### **نکته پایانی**

آنچه اتفاق افتاده است، مرهون تلاش دست‌جمعی و تشریک مساعی است. در این میان نقش اعضای محترم هیئت مدیره بسیار شاخص و برجسته است. دبیرخانه انجمن نیز در پشتیبانی اجرائی از فعالیت‌ها و برنامه‌ها نقش بسزایی ایفا کرده است. اعضای انجمن خصوصاً واحدهای استانی انجمن نیز در این مهم سهیم و شریک‌اند. خداوند به همه ایشان اجر دهد.

به امید سالهای پربارتر برای انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران

دکتر محمود مهرمحمدی

رئیس انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران